

het oogenblik geen objectieve gegevens om uit te maken, of deze woorden aan een bepaald adres waren bedoeld.

Overigens was de formulering van de formule alerongelukkigst, omdat het begin er van, dat in Kuyperiaanschen geest is gesteld, volkomen wordt opgeheven door hetgeen er op voorstel van Prof. Lindeboom verderop in werd opgenomen.

Het kwam er dus op neer, dat men niets verder was gekomen.

Eén ding is echter heel duidelijk bij 1905: wij hebben daar zuiver te doen met de tegenstelling van A en B, zoodat in de geschiedenis onzer kerken die twee letters ook wijzen op een dogmatisch verschil.

Neede.

J. v. R.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

eenheidsmogelijkheid, I.

(Steinmetz—Riphagen—Braakman en de eenheidsgebaren.)

Eenige weken geleden hebben wij in „De Reformatie” geschreven over allerlei eenheidsgeruchten, die de ronde doen in den kring van de synodaal-gebonden kerken.

We hebben toen op grond van ons bekende feiten als onze overtuiging uitgesproken, dat er binnen die synodocratische gemeenschap velen zijn, die, hoewel ze nog niet kwamen tot de geloofs- en bekeeringsdaad der kerkelijke gehoorzaamheid, in vrijmaking-zoo-haast-men-die-hebben-kan bestaande, het toch ontzettend moeilijk hebben met het feit der jongste kerkcheuring, en die onmogelijk den HEERE danken kunnen voor de bekende leer- en tuchtbesluiten, die om Gods wil en onder Geestesleiding zijn genomen naar het heet.

Daar zijn talloze „bezwaarden”, omdat zij, als zij eerlijk zijn, moeten toegeven, dat zij van dien wil Gods en van die leiding des Heiligen Geestes ten aanzien van de Synodale besluiten van 1942 en daarna bijlange na niet zeker zijn; aangezien het den wil Gods is, dat wij gerechtigheid zullen liefhebben en omdat de Heilige Geest de kerk in alle waarheid leidt en haar niet al zigzaggende voorgaat op de kronkelwegen der kerkelijke diplomatie en der vleeschelijke zelfhandhaving.

Want het is toch niet zóó, dat van geen der uitgeworpenen ooit bewezen is, dat hij met Gods Woord in strijd kwam? Ja, en wat nog meer te denken geeft: Worden er vandaag niet ettelijke predikanten volkomen ongemoeid gelaten in hun ambtelijken arbeid binnen de synodaal-gebonden kerken, terwijl zij ten aanzien van Verbond en Doop en wedergeboorte precies hetzelfde leeren en prediken als de dienaren des Woords in de vrijgemaakte Gereformeerde Kerken, en evenals zij niets moeten hebben van veronderstelde wedergeboorte en aanwezige inwendige genade als grond voor den Doop der kleine kinderen, noch ook van het beschouwen en behandelen dier kinderen als te deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest? En denken ook verschillende „bezwaarde” ambtsdragers niet precies eender over de beteekenis van Art. 31 van de K.O. als hun vrijgemaakte collega's? Al bleef bij hen de praktische naleving ervan tot dusverre helaas achterwege.

Welnu, daarom behoeft het allerminst verwondering te wekken, dat al die „bezwaarden” in de gebonden kerken s n a k k e n naar hereeniging met onze Gereformeerde Kerken, die door Gods genade tot reformatie zijn gebracht.

Want, hoewel het zoo heel erg jammer is, dat die „bezwaarden”, doordat zij tot op heden het eenvoudige en concrete Goddelijke gebod der bekeering laten liggen en weigeren, met de gruwelijke kerkzonden der laatste jaren om Gods wil radicaal te breken, zich almeer verstrikken in wanhopige moeilijkheden, en door eigen schuld in een beklagenswaardige positie geraken, waarbij zij soms niet meer weten, welken kant zij uit moeten —, tóch moeten wij niet vergeten, dat de meesten van hen op staanden voet bereid zijn om zoo spoedig mogelijk kerkelijk met ons te gaan samenleven, omdat, volgens hun eigen volle overtuiging, w i j , e v e n a l s z i j , staan op de basis van Gods Woord en de drie Formulieren van Eenigheid.

Nog eens — hun methode van almaar „bezwaard” zijn en protesteeren tegen gepleegd kerkelijk onrecht, zonder te komen tot de vervulling van het eenheidsgebod der vrijmaking om Christus' wil, we kunnen voor dat slaan met een lam handje in het geheel geen bewondering hebben en moeten dit doen bestempelen als z o n d i g e n t e v e n s a l s z e e r g e v a a r l i j k , omdat men zoo licht, al protesteerende, de „bezwaarde” oogen straks voorgoed zal hebben geloken. „Bezwaard”-zijn wordt zoo gauw een door den kerkelijken slaap bezwaard zijn, zoodat men aan de gehoorzaamheidsdaad nooit toekomt.

Maar dat neemt toch niet weg, dat velen ons beschouwen als met hen te stelen op denzelfden wortel van Schrift en belijdenis; waarom wij dan ook eerlijk

meenen, dat wij bij elkaar behooren in éénzelfde kerkverband.

Zij zien dus inderdaad eenheidsmogelijkheid, naar zij zeggen.

Maar nu rijst deze belangrijke vraag: In hoeverre vertolken deze menschen in dit opzicht de heersehende meening in de synodaal-gebonden kerken?

Wij voor ons gelooven, dat daar in die kerken ook een zeer belangrijk deel is, en dan vooral in de leiding gevende kringen, dat er g a n s c h a n d e r s over denkt dan bovengenoemde „bezwaarden”, en dat een aanzienlijk percentage van het synodocratische kerkvolk, mede onder invloed van een intensieve propaganda en een uiterst bedenkelijke „voorlichting”, ons zoo langzamerhand werkelijk voor zeer ongereformeerd verslijt.

Vrijgemaakten worden geheeten: Aanhangers van een dwaalleer! Afwijkers van de aloude Gereformeerde belijdenis! Aanranders van het Woord des HEEREN!

Nu zijn er misschien al „bezwaarden”, die zeggen, wanneer ze dit lezen: „O! is het weer zoover? Hier heeft mijn lezing van dit artikel een einde. Want wie onder ons zegt zulke ongehoorde dingen? Hier hebt ge weer zoo'n staaltje van dwaaze en onware propaganda van vrijgemaakten, die rondloopen met een zeker soort „complex”. Ik weet het al weer en heb er voor ditmaal weer schoon genoeg van”.

Tegen wie zoo spreken, zouden we willen opmerken: „Wacht U heusch nog even met „De Reformatie” weg te leggen. Leest alleen nog dit ééne, dat U een tastbaar bewijs (één uit vele trouwens!) in handen geeft, dat wij daarnet de volle waarheid spraken zonder één korreltje overdrijving”.

Dezer dagen kwam ons onder de oogen de z.g.n. conclusie van repliek van mr R. Steinmetz, advocaat en procureur te Groningen, raadsman van de synodaal-gebonden kerk te Bedum inzake het voeren van het z.g.n. bodemproces betreffende de kerkelijke goederen van de Gereformeerde Kerk te Bedum, welk proces ons is aangedaan nadat een door ons tot driemaal toe aangeboden minnelijke schikking door de tegenpartij onvoorwaardelijk werd van de hand gewezen. Welnu, in genoemde conclusie van repliek staat de volgende zinsnede:

„Eischeres” (dat is de synodaal-gebonden kerk, vertegenwoordigd door de H. J. Riphagen, praeses, en G. Braakman, scriba, G. A. H.) „wil reeds nu zeer positief en nadrukkelijk stellen, dat zij van meening is, dat de opvattingen, die bij gedaagde (dat is de Geref. Kerk van Bedum, G. A. H.) „heerschen ten aanzien van Verbond, Doop en Wedergeboorte, volkomen in strijd zijn met Gods Woord en de Gereformeerde Belijdenisschriften (d.w.z. de drie Formulieren van Eenigheid)”.

Ziezoo, nu weten we waar we aan toe zijn!

Scherper formulering is ook wel niet denkbaar. Er staat b.v. niet: „Sommige opvattingen niet in alle opzichten op Gods Woord gegrond”; maar: „de opvattingen, die daar heerschen”; dat is samenvattend: de leer, die aldaar geleerd wordt. En die leer is maar niet „onvoldoende gefundeerd in Gods Woord en de Geref. belijdenis”; maar: „volkomen daarmee in strijd”. Onze leer aangaande Verbond, Doop en Wedergeboorte is derhalve geheel onschriftuurlijk en ongereformeerd. Maar dan is het ook een goddeloze dwaalleer, die de aanhangers ervan ten verderve voert. Want wie een ander Evangelie predikt en aanvaardt, dan wat in de Heilige Schrift ons is geopenbaard, die is vervloekt, zegt Paulus. Nu is Evangelie prediking bediening van het Verbond des HEEREN. En wie dus over het Verbond Gods met Zijn volk denkt en spreekt volkomen in strijd met de Schrift, die verkondigt een vals Evangelie; die is een leugenprofeet; die staat in dienst van Satan.

Wat men nu verder ook van deze schrikbarende uitspraak moge zeggen, ze heeft tenminste één groot voordeel, en wel, dat ze aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat. „Volkomen in strijd met”.

We gaan niet uitvoerig in op de overigens wel belangrijke vraag, hoe en wanneer dit door de Riphagen c.s. geconstateerd kon worden van de leer, die in de Gereformeerde Kerk van Bedum geleerd wordt. We merken alleen dit op, dat na de vrijmaking in Bedum op 8 December 1944 men van synodalistischen kant nimmer heeft geïnformeerd of onderzoek gedaan naar eventuele veranderingen, door ons sindsdien in de leer aangebracht. Men kan bij ons ook nooit gehoord hebben van het aannemen van b.v. een vierde Formulier van Eenigheid of van een vervangingsformule of van een nog weer daarna komende verklaring van meer of minder punten. Van dergelijke dingen hoorden wij wel bij anderen, omdat de politiek van enkele kerkelijke leiders zulks voorschreef, en het tevens door allen, die graag in slaap wilden worden gezongen, begeerd werd. Iemand als de Riphagen zal er wel aardig goed van op de hoogte zijn, willen we veronderstellen.

In ieder geval, men kan dit volkomen in strijd zijn van onze opvattingen inzake Verbond, Doop en Wedergeboorte met Gods Woord en de Gereformeerde

belijdenisschriften hier in Bedum nooit geconstateerd hebben na de vrijmaking. Dus dan moet het daar vóór geweest zijn.

Al ziet! hoe wonderlijk! Hoewel den uitgestooten ambtsdragers wel veel dingen verweten zijn door de H. Kakes c.s. (de Riphagen kwam pas na 1944 om, zooals men dat noemde „de ledige plaats” van de Hoekstra weer te vervullen), nooit of te nimmer is ons ten laste gelegd, dat wij in onze opvattingen betreffende Verbond, Doop en Wedergeboorte ook maar op eenigerlei wijze in strijd waren gekomen met Schrift en belijdenis. Wel werd meer dan eens verzekerd in Bedum's kerkeraad, dat onze opvattingen volkomen Schriftuurlijk waren en daarom ook steeds als Gereformeerd hadden gegolden. Maar daar ging het immers ook niet om. Het ging hierom: Of wij ons alleen maar even wilden conformeeren en mitsdien beloven, niets te zullen leeren wat niet in volkomen overeenstemming was met de gedane leeruitspraken. Als we dat niet deden, waren we ongehoorzaam. Maar overigens? Neen, ongereformeerd waren we zeker niet! En geen enkele maal werd vóór 8 December 1944 vanwege strijdigheid met Gods Woord en de belijdenis door den dienstdoenden ouderling de hand op de preek geweigerd (wel tweemaal om een andere reden, en wel omdat door de Hoekstra „de eer en het gezag van de Synode was aangetast”, naar het heette). En wij zagen: ná 8 December 1944 is er in de door Gods genade vrijgemaakte Gereformeerde Kerk van Bedum geen tittel of jota toegevoegd of afgedaan aan de aloude Gereformeerde leer, vervat in de drie Formulieren van Eenigheid; en dus: „b i j o n s i s n i e t s v e r a n d e r d” — wij kunnen dat naar waarheid zeggen; niet alzoos de Riphagen c.s.

Desniettenstaande en evenwel nochtans — v a n d a a g z e g t m e n v a n o n s : „volkomen in strijd met Gods Woord en de Geref. belijdenisschriften”!

Het is ons ten eenenmale e e n r a a d s e l , waar men den euvelen moed vandaan haalt, dergelijke dwaaze en onware en onbewijsbare dingen neer te schrijven.

Maar het feit ligt er nu eenmaal. En we hebben er terdege rekening mee te houden. En onze gevolgtrekkingen te maken. Ook bij het zich nader bezinnen op de mogelijkheid der kerkelijke hereeniging.

Want laat het dan waar zijn, dat er door de „bezwaarden” in het synodalistische kamp van veel eenheidsverlangen gesproken wordt, t e n a l o t t e z i j n dat in de meeste gevallen ook nog maar geruchten en verzuchtingen. Maar aan dingen als bovengenoemd, hoe droevig overigens, heeft men h o u v a s t ; die staan z w a r t o p w i t ; die zijn officieel en door iedereen te controleren.

Hier spreekt de Synodaal-gebonden kerk van Bedum, en vertoont haar ware aangezicht. Althans, zoo spreekt mr Steinmetz n a m e n s h a a r ; hij laat „eischeres” zóó spreken, en de Riphagen c.s. denken er blijkbaar niet aan, om hun advocaat in dit opzicht te désavoueren, maar zullen hem veeleer deze woorden in den mond hebben gegeven.

En dan — zóó spreekt deze kerk v o o r d e r e c h t b a n k . Zij doet hier een publieke uitspraak voor God en voor de menschen, een uitspraak, die de kracht heeft van een eed, die de Overheid vordert in dit rechtsgeding. En wanneer de Riphagen of één van zijn medestanders zou zeggen, of ook alleen maar denken: „och, dat staat hier nu wel, maar zoo erg meenen we het niet”, dan hebben we hier te doen met een geval van m e i n e e d , waarbij ten diepste Gods Naam wordt aangeroepen ter bevestiging niet van de waarheid, maar van de leugen. Maar zooiets durven wij toch niet veronderstellen.

Wij hebben er van uit te gaan, dat de synodaal-gebonden kerk van Bedum hier als haar eerlijke volle overtuiging welbewust uitspreekt (al is het dan geheel onbewijsbaar en onwaar, zie boven), dat de door ons beleiden Gereformeerde kerkleer aangaande Verbond, Doop en Wedergeboorte volkomen in strijd is met Schrift en belijdenis.

G. A. HOEKSTRA.

Amice frater.

Dat was een mooie avond, toen wij in de Aula van onze Theologische Hoogeschool mochten gedenken, met elkander den Heere mochten danken, voor het vele goede, dat Hij Zijn kerk gaf in den dertigjarigen professoralen arbeid van onzen prof. Greijdanus.

Het kon geen groot gezelschap zijn, maar wij wisten dat onze kerken zekerlijk met ons meeleeften en mee dankten.

Wie prof. Greijdanus toen gadesloeg, onderwijl er zooveel goeds van zijn arbeid gezegd werd, kreeg den indruk, dat hij zich zelf verwonderde over onze groote blijdschap dien avond.

Hij zei het zelf in zijn antwoord: waarvoor dit alles? Mijn leven en werken was toch zoo gewoon. Niets bijzonders was daarbij, dan alleen Gods groote genade. Maar dat is dan ook het buitengewone.

Het buitengewone zeker ook in het feit, dat hij, die de tachtig nadert, nog leest zonder bril, en hoeveel leest hij!

t geconsta-
n moet het

uitgestooten
zijn door ds
in 1944 om,
ts' van ds
fte nim-
onze opvat-
edergeboorte
ze in strijd
s. Wel werd
rkeraad, dat
k waren en
dden gegol-
died om. Het
even wilden
s te zullen
emming was
niet deden,
?Neen, on-
t! En geen
44 vanwege
nis door den
preek gewel-
den, en wel
t gezag van
tte). En wij
oor Gods ge-
van Bedum
egd of afge-
vervat in de
„b i j o n s
kunnen dat
hagen c.s.,
ins — van-
in strijd met
ften”!

d s e l, waar
rgelijke dwa-
te schrijven.
ve hebben er
gevolgtrek-
bezinnen op
ig.
door de „be-
van veel een-
lotte zijn
geruchten en
yvensgenoemd,
v a s t; die
ciel en door

erk van Be-
ezicht.
n s haar;
Riphagen c.s.
vocaat in dit
veeleer deze

v o o r d e
euke uitspraak
praak, die de
rheid vordert
hagen of één
c alleen maar
naar zoo erg
- te doen met
leerste Gods
ing niet van
Maar zoolets

synodaal-ge-
eerlijke volle
het dan ge-
dat de door
ngaande Ver-
in strijd is
HOEKSTRA.

de Aula van
en gedenken,
voor het vele
dertigjarigen
Greijdanus.

maar wij wis-
meecleefden en

onderwijl er
erd, kreeg den
er onze groote

voor dit alles?
pon. Niets bij-
groote genade.
ne.

it, dat hij, die
il, en hoeveel

In het feit voorts, dat hij na zijn emeritaat — waar-
van ieder zal willen zeggen: otium cum dignitate —
als opnieuw mocht beginnen en werken, zoo ijverig en
getrouw als menig jongere het niet zou vermogen.

In het feit, dat hij na een ernstige operatie te heb-
ben ondergaan, zoo spoedig, eer iemand het mocht
verwachten of durfde hopen zelfs, weer geheel de oude
mocht zijn.

Echter — het buitengewone ligt allereerst in den
aard van zijn arbeid zelve.

Daar zijn zeer veel geleerde theologen en wijsgeer-
ren, die zich tot de Schrift hebben gewend tot steun
voor hun werk.

Daar is bij alle Schriftstudie steeds dit gevaar, dat
wij met een vooropgezette meening, met een zelf ge-
vonden stelsel, met een te voren aanvaarde wijsheid,
tot de Schrift gaan, om daarin sterke argumenten te
vinden voor hetgeen wij zelf bedachten.

En dat lukt dan altijd. Zoo heeft elke ketter zijn
letter.

Ik sloeg onlangs eens een groot filosofisch werk
op — een zestal groote deelen — waarin een alge-
meene geschiedenis der wijsbegeerte werd gegeven,
met bijzondere aandacht voor de „godsdiensten”. Het
hoofdwerk van dr Paul Deussen.

Daar was ook een deel bij over de filosofie van
den Bijbel.

Deze man nam zijn uitgangspunt in de wijsheid van
Kant en Schopenhauer. Toen speurde hij alle moge-
lijke „religies” na, te beginnen met de oud-Indische.
Ook de Bijbel werd nauwkeurig bestudeerd en de mi-
raculeuse conclusie was, dat uit alles bleek, hoe Kant
en Schopenhauer het toch maar goed wisten.

Dit verschijnsel treft men aan bij zeer vele geleer-
den.

En — wij moeten allen oppassen niet in soortgelijke
fout te vallen. Dan is er geen onderwerping aan de
Schrift, maar wij onderwerpen de Schrift aan onze
stelsels en begeerten.

Maar hier bij prof. Greijdanus mocht het — ge-
loofd zij de Heere — anders zijn.

Want hij kent geen andere bedoelingen dan om te
leeren verstaan wat het Woord Gods ons zegt. Hij
denkt niet aan een wijsgeerig stelsel, of aan een po-
litiek systeem of een maatschappelijke theorie.

Het is hem er, door Gods genade, alleen om te doen,
de stem des Heeren te beluisteren. Om te weten, wat
God ons zegt in Zijn Woord en, als hij dat heeft ver-
staan, daarvan ook te getuigen op de plaats, waar
God hem zet.

Dit zal door niemand worden ontkend, ook niet
door wie hem gram zijn. Misschien zijn ze daarom
gram.

Hij werkte in zijn studeervertrek van den vroegen
morgen tot den laten avond. Hij gaf zijn colleges met
een nauwgezetheid, die altijd weer verbaasde. Hij zond
zijn werken in het licht, als dat zoo te pas kwam, zal
ik maar zeggen. Hij vroeg voor zich zelf niets. Geen
lof, geen eer, geen opmerksaamheid zelfs.

En het ging er al door maar om, niet zich zelf te
doen hooren, maar het Woord des Heeren te doen
spreken.

Daaraan was heel dit leven onderworpen. Daarop
richtte zich al zijn kracht.

Meen nu echter niet, dat hij geen notitie zou nemen
van den gang van het leven. Dat hij alleen maar op
het Woord Gods zou letten en niet op de werken Gods.
Op het: daar staat geschreven, en niet op het: daar
is geschied of daar geschiedt.

Want als een van ons zich zou voornemen zich met
hem te meten in het kennis nemen van alle mogelijke
geschriften en bladen voor heel het drukke leven van
vandaag, hij zou al spoedig tot de slotsom moeten
komen, dat hij het tegen dezen stillen geleerde zou
moeten afleggen. Heel erg ook.

Het is dan ook daarom, dat zijn woord altijd weer
verrast, ook wat betreft het kennen en onderkennen
van de teekenen des tijds.

Trouwens ook daarin weerspiegelt zich de krachtige
wil om gehoorzaam te zijn aan zijn Koning en Heere.
Dat alles nu wordt door hem en mag ook door ons
niet anders worden gezien dan als Gods rijke genade
over dit leven en werken.

Leven en werken? Och, zoo zei hij het zelf: maak
daar nu niet zooveel drukte over, want het zal daar-
mee wel gaan als gewoonlijk onder de menschen. Over
een kwart eeuw weet niemand er meer van.....

Ik geloof niet, dat dit zoo zal wezen.

Daar is een bekend Engelsch gezegde, dat 't kwaad,
dat menschen doen, na hen blijft, maar dat het goede
met hun beenderen wordt begraven.

The evil that men do lives after them,
The good is oft interred with their bones.

Het moge er voor de eenvoudige kinderen Gods niet
op aankomen, of men na hun heengaan veel over hen
zal spreken; meestal vergissen zelfs velen, die wij
groot achten, zich ten aanzien van hun nagedachte-
nis; maar wat blijven zal, is de vrucht van een levens-
arbeid, die Gods volk steeds dichter heeft willen bren-
gen bij de waarachtige kennis van Zijn Woord.

Dat Woord, zoo zei prof. Greijdanus, is voor mij al-
tijd geweest van de eerste letter tot de laatste Gods
Woord. Ware dit niet zoo — mijn arbeid zou zonder
beteekenis zijn.

Welnu — dit beslist over de beteekenis van ons
aller spreken en getuigen. En wat zoo in volkomen

gehoorzaamheid aan dat Woord Gods met een door
Gods Geest gegeven klaar inzicht in datgene, wat dit
ons zegt, — een klaar inzicht, dat niet gegeven wordt
dan in een onafgebroken ijver in de Schriftstudie —
ons geschonken wordt, dat blijft. Want het Woord
Gods zelve blijft in der eeuwigheid.

Zoo alleen kunnen wij ten goede werken voor Gods
kerk en voor gansch het leven.

Daarom zal het werk van onzen professor blijven
leven, en zal de vrucht daarvan blijken voor alle
Schriftgehoorzame wetenschap en Schriftgehoorzame
praktijk.

Daarom is dit ook wel een van de ernstigste feiten
voor ons gereformeerde leven — en dien naam kan
het alleen verdienen, als wij volkomen gehoorzaam
willen leven overal en altijd in gehoorzaamheid aan
wat de Schrift ons zegt — dat gereformeerde syno-
den het hebben gewaagd dezen geleerde te diskwalifi-
ceeren en te schorsen en uit te bannen.

Toen ik op dien avond anderen en hem zelf hoorde
getuigen, met dien wonderlijken eenvoud, die hem
en dien avond kenmerkte, trof mij dat alles weer eens
zeer pijnlijk.

Want als wij op de verschijnselen van afval en ver-
donkering der waarheid wijzen, mag niemand meen-
en, dat zulks geschiedt met maar eenig behagen.
Hoe zou dat kunnen voor hen, wien, hetgeen God de
Heere Zijn kerken in deze landen gaf, steeds met
groote vreugd vervulde.

Wij hebben nu weer het kerstfeest gevierd en wat
wij rondom ons zagen, hoorden en lazen moet ons
vervullen met bange zorg.

Al dat gedoe van wereldsche en godsdienstige lie-
den, heel dat kerstmisvertoon kan niet anders dan
bij ons de bange vraag doen opkomen: wordt dit feest
niet weer een heidensch feest, met heidensche ge-
woonten en heidensche taal? Ook in de kerk?

Daar zijn in de synodocratische kerk lieden, die
zeggen, dat de kerk van Christus thans een geschik-
ten tijd heeft om de wereld te winnen voor den Chris-
tus. Die wereld wil wel den goeden weg, maar wij
hebben te zeer vergeten haar taal te spreken, om in-
gang bij haar te vinden.

Vandaar dan het aangrijpen van alle mogelijke ge-
legenheid buiten de „kerk”, om de zoover afgedwaal-
de wereld voor de kerstboodschap te interesseeren.

Ik neem nu twee artikelen van zich noemende gere-
formeerde predikers.

Het eene van ds Barkey Wolf, in volle eere bij de
synodocratische kerken, en die heeft meegewerkt om
uit te werpen, die het Woord Gods en Zijn verbond
gehoorzaam willen verstaan, in „Elsevier”.

Daar stond boven dat artikel: aantrekkingskracht
van kerstmis. Het kerstfeest, dus werd gezegd, is van
alle Christelijke feestdagen het meest aantrekkelijke,
er gaat een sterke attractie van uit op alle menschen.
Het wordt in heel de wereld gevierd.

Als alle christelijke feestdagen uit het christendom
zouden wegvallen dan zou dit feest nog blijven, en in
hooge eere worden gehouden.

Drie redenen werden daartoe opgegeven.

Vooreerst: het is niet opdringerig, en wij willen het
opdringen immers niet? Want het is een klein kind
van hetwelk gesproken wordt.

In de tweede plaats is het de liefde, die ons daarin
toesprekt. Want liefde dringt zich nooit op en God
waagt het met dezen vorm van liefde.

En eindelijk: wij — dat zijn dus alle menschen —
wij hebben behoefte ons te buigen voor alles wat
waarlijk groot en verheven is. Voor wat groot en
edeler is dan wij zelf. En die grootheid zien wij hier.

Zoo wordt een gelegenheid, om den Christus te
prediken, aangevat voor een wereldsch blad.

Het is de taal der wereld, ongetwijfeld. Maar wat
te denken van een kerk, die deze taal in haar leeraren
dult?

En dan is er het artikel over de „volheid des tijds”
in het z.g.n. Christelijk weekblad „De Spiegel” van
ds Lugtigheid van Zwolle.

Als wij aan het eind zijn van ons latijn, als wij niet
meer kunnen, dan komt God. Dan is het Zijn tijd.
Zoo was het, toen de Heiland geboren werd, zoo is
het nu weer, naar men dan zegt.

Daar worden enkele getuigen genoemd: Van Oos-
terzee, dr Dippel, een Barthiaan, en Barth zelve.

Het slot is: „de volheid des tijds. Van Oosterzee,
Dippel en Barth en ik zelf, ach wij stamelen allen van
iets, dat al ons denken te boven gaat”.

Van Oosterzee, Dippel, Barth en — ds Lugtigheid
zelf. Het schijnt een afdalende reeks.

Wie had gedacht, dat na al het kwaad, dat zich
noemende gereformeerde synoden waagden, die trou-
we gezanten uitbanden, en voorts alles laten gaan,
zulken afval zich zoo spoedig zou openbaren?

Zullen de oogen van velen, die over deze dingen
„bezwaard” zeggen te zijn, maar alles doen wat in
hun vermogen is om te zorgen, dat hetgeen in de
kerken geschiedde voor allerlei ander levensverband
geen schade zal brengen —, op de manier bijv. van
prof. Grosheide, die zegt: wat in de kerk gebeurde
behoeft toch voor de samenwerking inzake de Vrije
Universiteit geen gevolgen te hebben — eindelijk open
gaan? Hun bezwaardheid doet bezorgd zijn voor aller-
lei eigen zaakjes, maar wat doet het voor de zaak
des Heeren?

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen
MARNIX.

„De ergernis en de dwaasheid” in Elsevier,
— Paulus en Barkey Wolf.

Een van ijver ontstoken telegrammenstuurder, hel-
per op den weg Dijks, ds of emeritus-ds A. G. Barkey
Wolf schrijft in „Elsevier” (20 Dec. '47) over de „aan-
trekkingskracht van Kerstmis”. Het stuk is al even
„sterk” als het artikel van dr J. H. Bavinek, destijds,
over Kerstmis en de boomen van de amsterdamsche
grachten, dat we ook hier hebben doorgegeven. Onze
telegrafist-zeloot dan schrijft:

Van alle Christelijke feestdagen is Kerstfeest het
meest aantrekkelijke in deze zin, dat er een sterke at-
tractie van uit gaat op alle menschen. Het wordt in heel
de wereld gevierd, van de zonnige Zambesi af tot het
onherbergzame Alaska; in Amerika, waar het tamelijk
oppervlakkig verloopt, evengoed als in Duitsland waar
de kinderen nog altijd niet kunnen nalaten aan de
vooravond van Kerstmis hun gebroken speelgoed
neer te leggen onder de Kerstboom en als ze
dan de volgende morgen beneden komen vinden zij het
terug, niet meer gebroken, maar heel. Ik geloof, dat als
andere grote feestdagen zouden wegvallen uit het Chris-
tendom, Kerstfeest altijd nog gevierd en in hoge eer
zou worden gehouden.

Vanzelf komt de vraag bij ons op: Hoe komt dit?
Ik geloof, dat er twee of drie redenen op te noemen zijn
waarom Kerstfeest een onsterfelijk karakter heeft.

In de eerste plaats omdat dit het feest is van het on-
opdringerige. Niemand vindt het prettig als iets hem
wordt opgedrongen. Wij willen vrij zijn. Wij verzetten
ons intuïtief tegen alles wat zich van ons innerlijk met
geweld meester wil maken. Wij handhaven daar tegen-
over, en volkomen terecht, ons „quant à moi”. Maar
het onuitsprekelijk aantrekkelijke van Kerstmis is, dat
het een karakter van grote onopdringerigheid heeft.

Alles is hier even bescheiden. Alle geweld blijft hier
achterwege. De hemel maakt geen inbreuk op ons hart.
Er wordt niets geforceerd, niets open gestoten, open
gedwgd. De hoogste liefde komt ons opzoeken in.....
een kind! En men mag zeggen wat men wil, maar van
het weinige wat de wereld nog overgehouden heeft aan
onopdringerigheid, is een klein kind het minst opdrin-
gerig van alles.

„Wij willen vrij zijn”. We zijn tegen de binding.
Tenminste als we 'n stukje schrijven voor „Elsevier”.
Telegrammen aan een synode zijn wat anders. En over
Paulus, met zijn prediking van het gezag der open-
baring, en van de vrijheid voor die in Christus
Jezus is, zwijgen we maar. Wij waren gereformeerd,
althans, dat dachten ze in een grijs verleden van ons.
Thans zijn we heerlijk vrij. — Verder:

In de tweede plaats laat Kerstfeest ons het ware ka-
rakter van de Liefde zien. Ik ben altijd een beetje on-
der de indruk van het feit, dat Jezus Christus niet in-
eens als Man in de wereld gekomen is, zoals Mohammed
kwam als een man, in de volle kracht van zijn jaren.
In onze oppervlakkige filosofie zouden wij kunnen den-
ken, dat Hij ons dan makkelijker zijn wil had kunnen
opleggen en met geweld over ons had kunnen heersen.
Maar in dat geval zou Hij een paar slaven meer en een
paar kinderen minder hebben gehad. En Hij wil geen
slaven, Hij wil kinderen. Hij wil dat we Hem in volle
vrijheid zullen volgen. Hij eerbiedigt onze zelfbeschikking.
Hij kent niet wat de Franse wijsgeer genoemd heeft
„l'homme machine”, de mens, die machinaal God dient.
Dan heeft Hij liever dat we Hem helemaal niet dienen.
Daarom komt Hij tot ons als een kind, dat niet gebieden
kan en niets kan opleggen, maar enkel kan vragen:
Wilt gij Mij aannemen?

Dit is eigenlijk een kwestie van liefde. Liefde dringt
zich nooit op. Liefde moet ons worden afgenomen en als
zij ons niet vrijwillig afgenomen wordt trekken we ons
terug, niet boos, misschien wel bedroefd, maar in ieder
geval eerbiedigen wij de zelfbeschikking van de ander.
Dit is het gevaar van de liefde; ze dwingt nooit maar ze
vraagt. Op Kerstmis waagt God het met deze vorm van
liefde.

Kom, kom, dr K. Dijk, op een diner in Leeuwar-
den eens „dám” geheeten, wat zegt u van dien onzin?
Stil, hoor, het telegram ligt nog in 't archief; 't zijn
de dordsche Canones maar, die spreken van beloften
met bevel van geloof en bekeering. Kom, kom,
synodocraten. Emeriti wegsturen, dat kan, behalve
als ze in nerveuze dagen een handlangersdienst doen?
Gods „waagstuk”, is 't niet prachtig anti-remon-
strantsch? Een God, die zich terugtrekt, als iemand
„neen” zegt, is dat niet een doodsteek in 't hart van
Episcopius? O Steinmetz, advocaat der synodocraten
van Bedum, die ons daar ketteren noemt, haal def
telegrafist der Orthodoxe Synode eens aan voor de
Rechtbank. Zeg daár: o, rechter, dit is onze Pure
Leer! — Eindelijk:

Eindelijk; het algemeen appél, dat Kerstmis op ons
doet is een gevolg van onze behoefte om te buigen voor
alles wat waarlijk groot en verheven is. Wij verachten
kruipt. Wij weigeren onze bewondering te geven aan
alles wat laag en gemeen is. Maar wij buigen graag voor
wat groter en edeler is dan wij zelf. En omdat wij de
ware grootheid gezien hebben van Jezus Christus in
een leven van liefde dat zich heeft overgegeven in de
dood, zoeken wij deze dagen het gezelschap van de Wij-